

Sy voel sy is nie toegelaat om
ekonomiese waarde tot haar
geboorteland toe te voeg nie.

Talle koerantberigte praat die afgelope tyd van die toename in die aantal vaardige mense wat emigreer. In 1994 het die mense oor onsekerheid geëmigreer. Vandag is dit misdaad, regstellende aksie en dalende standaarde van veral tersiële instellings wat mense na 'n beter toekoms oorsee laat soek, sê Sharon Yerman, 'n direkteur van die emigrasiedienste-maatskappy Forman Hendrikse Emigration Services in *Die Burger* van 15 Oktober 2008.

In November 2008 sê president Kgalema Motlanthe in 'n toespraak by Fedusa (Vakbondfederasie van Suid-Afrika) dat opgeleide mense ontmoedig moet word om te emigreer want die land kan slegs sy ekonomiese potensiaal bereik as ons meer vaardighede skep waarop ons ekonomie kan staatmaak. Die president het toegegee dat misdaad 'n hydraende probleem was, maar die versekering gegee dat die regering alles in sy vermoë doen om dit te keer.

Maar wat sê die Universiteit van Stellenbosch Bestuurskool se MBA-gegradueerdes wat in die buiteland werk oor dié situasie? Die USB het vrae aan 'n lukrake groep van 24 USB-alumni in die buiteland gestuur. Altesaam 15 het gereageer.

Hulle het almal ten minste twee grade en hul ouderdomme wissel van 31 tot 51. Van hulle is mediese dokters terwyl die res senior

BREINDREIN

Ons beleef die tweede grootste golf van vaardige mense wat Suid-Afrika verlaat sedert 1994, sê 'n onlangse koerantberig. Wat sê USB se MBA-gegradueerdes in die buiteland en beplan hulle om terug te kom? AMANDA MATTHEE kry die feite.

bestuursposte in die volgende bedryfsrigtings beklee: IT, finansiële dienste, energie, media, mynbou, ingenieurswese, konstruksie en motorvervaardiging. Hulle werk in die VSA, Kanada, Switserland, Nederland, Brittanje, Nieu-Seeland en Australië.

Nege van die 15 alumni wat gereageer het is Afrikaans-sprekend terwyl die res Engels-sprekend is. Drie het aangedui dat hulle van plan is om eendag terug te keer (omdat hulle familie en eiendom hier het, en om te kom aftree), terwyl twee wag om te sien wat met die politiek en misdaad gebeur. Die orige tien sê hulle bly beslis in die buiteland.

Die vraag *Waarom het jy besluit om in die buiteland te gaan werk?* het verskeie reaksies uitgelok. Die meeste het misdaad, regstellende aksie en korrupsie as hul hoofredes aangegee.

Barend Brink, tans senior produkbestuurder by Microsoft Corp in Seattle, VSA, sê hy het vir ses poste aansoek gedoen – vyf in Suid-Afrika en een in die buiteland. Niemand in Suid-Afrika wou hom in daardie stadium aanstel nie. Coen Basson, van die Tesourie-afdeling

van Cargill, 'n Britse maatskappy wat in landboukommoditeite handel dryf, sê groter internasionale maatskappye bied groter bevorderingsgeleenthede en beter besoldiging. Hy kon binne 'n jaar sy MBA-lening terugbetaal en sy eerste huis koop. Sy ander redes was misdaad (vier van sy familieleden is slagoffers van kappings en roof), korrupsie en regstellende aksie. Nick Fouche, hoof-kommersiële adviseur van Rio Tinto Beperk in Salt Lake City, VSA, noem die gebrek aan wilsrag by politieke leiers om kwessies soos misdaad en korrupsie te help oplos. Soos Nick sê: “Ek het in 1994 vir die ANC gestem en het geglo hulle sou 'n beter oplossing vir Suid-Afrika beding, maar ek is teleurgesteld in die politieke leierskap.”

Anita Beukman, konsultant by die konstruksie maatskappy Faithful & Gould in Los Angeles, Kalifornië, VSA, sê sy het die land verlaat omdat sy nie met haar MBA-graad werk kon kry nie, “al het president Mbeki in 2003 gesê daar is 'n tekort aan bestuursvaardighede in die land”. Sy voel sy is nie toegelaat om ekonomiese waarde

USB MBA's praat uit die buiteland

Ek sien te veel Suid-Afrikaners wat geestelik in twee lande woon en dit benadeel hul ontwikkeling.

tot haar geboorteland toe te voeg nie. Harry Neveling, 'n mediese dokter in Saskatchewan, Kanada, sê vir hom was dit misdaad en regstellende aksie. Kanada bied goeie geleenthede vir sy kinders se opvoeding, en eerste-wêreld dissipline, sosiale strukture en verantwoordelikhede.

Michael Cook, sakeontwikkelingsbestuurder by Rockwell Automation in Milwaukee, Wisconsin, VSA, noem sy hoofredes as misdaad, bestuurstoedig wat vinnig agteruitgaan, swak gesondheidsdienste en regstellende aksie. Een van sy ander redes was die behoefte aan internasionale ervaring in 'n ander kultuur en die weerstand van Suid-Afrikaanse maatskappye om globale ervaring te bevorder omdat hulle bang is hulle verloor talent.

Avontuur is nóg 'n rede waarom sommige oorsee gaan werk. Charles Frank, bedryfshoof van Sussex Publishers in New York, VSA, sê hy het die pos in 'n USB-e-nuusbrief gesien en aansoek gedoen. Jan Pretorius, strategiebestuurskonsultant by Booz & Co in New York,

VSA, sê hy was op soek na persoonlike groei, avontuur en "hard currency US\$".

En wat het hulle te sê vir mense wat tans daaraan dink om Suid-Afrika te verlaat?

Coen Basson van Cobham, Surrey in Brittanje sê mense moet die geleenthede aangryp wat die beste vir hul toekoms is. En as dit in die buiteland is, is dit ook reg. Basson sê vroeër het vriende en familie in Suid-Afrika altyd 'n mening oor belangrike kwessies gehad. Maar as hy nou vir hulle vra wat hulle van die regering se jongste kaskenades dink dan sê hulle "Wie gee om?"

Michael Cook van die VSA sê MBA's moet bereid wees om 'n nuwe loopbaan te volg tot hulle kry wat hulle soek. "Die belangrikste is om nie te huiwer nie. Verbind jou daartoe om dit te laat werk. Ek sien te veel Suid-Afrikaners wat geestelik in twee lande woon en dit benadeel hul ontwikkeling. Geniet die uitdaging en ervaring van nuwe kulture en tale, en weet dat jy 'n sterk basis van 'n eerste-klas-opleiding het om mee te werk."

Roy Engelbrecht, projektebestuurder by die siviele ingenieursmaatskappy Opus International Consultants in Rotorua, Nieu-Seeland, sê hulle verdien dalk nie soveel soos wat hulle in Suid-Afrika verdien het nie, maar om gerespekteer te word en sekuriteit te hê is die moeite werd.

Maar almal is nie net negatief nie. Jan Pretorius van die VSA sê jou huis is waar jou kerngesin is, maak nie saak waar in die wêreld dit is nie. "Suid-Afrika se lewenstandaard vergelyk nog steeds goed met die beste in die wêreld, selfs al sluit dit misdaad in."

Flooris van der Walt, visepresident van globale

menslikehulpbron-besigheidsprosesse van die Holcim Groep in Zurich, Switserland, sê mense moet uitgaan en die wêreld ervaar, maar onthou waar hul wortels lê en probeer om iets terug te gee. Hy het pas weer 'n huis in Suid-Afrika gebou want hy beplan om terug te kom.

SUMMARY

South Africa is experiencing the second biggest wave of emigration since 1994. The USB asked a number of its MBA graduates abroad to comment on this situation. According to the survey, the main reasons are crime, affirmative action and lower standards in tertiary education. Some plan to return.